

Iz krize u reforme i nazad

Ne bih baš da budem neki "partibrejker", ali me pomalo brine to što je u proteklih desetak godina privreda Srbije imala izuzetno visoku unutrašnju potrošnju prvenstveno zasnovanu na privatizacionim prihodima, zaduživanju u svetu i pravljenju ogromnog spoljnotrgovinskog deficita

Veoma me je obradovala vest koju su nedavno obajavili mediji u zemlji Srbiji, a koja se svodi na to "da je Srbija na kraju ekonomske krize i da se vide prvi znaci oporavka". Još više sam bio fasciniran kada sam čuo da to nije predviđanje kojekakvih samoproklamovanih ekspertskih grupa, "stručnih" ekonomskih analitičara i plaćenih agencija za spinovanje javnosti, nego zvanična izjava premijera Vlade Republike Srbije, gospodina Mirka Cvetkovića, glavom i sedom bradom.

Posle prve radosti, obuzela me je skepsa, određena nelagoda, neka zebnja oko srca i pomislih "ma nije valjda ta izjava data u nekom propalom domu kulture (fabriци) ili na nekom drugom mestu u opštini Vrbas". Ubrzo se uverih da su moji strahovi bili potpuno neopravdani i neutemeljeni jer je premijer Srbije Mirko Cvetković tu izjavu dao na poslovnom okruglom stolu koji je nedavno održan u Beogradu, na kome su učestvovali sve sami eminentni ekonomski stručnjaci i predstavnici Vlade Republike Srbije. Sama izjava propraćena je i obrazloženjem u kome se kaže da je naš premijer zaključak o kraju krize doneo na osnovu "sopstvene metodologije", kao i na bazi "svakodnevnih izveštaja o prilivima i stanju u budžetu Srbije". Tada mi je pao kamen sa srca.

Ne bih baš da budem neki "partibrejker", ali me pomalo brine to što je u proteklih desetak godina privreda Srbije imala izuzetno visoku unutrašnju potrošnju prvenstveno zasnovanu na privatizacionim prihodima, zaduživanju u inostranstvu i pravljenju ogromnog spoljnotrgovinskog deficita. Čini mi se da je taj model potrošen ali ne vidim da je uspostavljen novi koji bi išao u korist razvoja i investicija, uz štednju i reformu javnog sektora.

Pored svih optimističkih izjava, nisam siguran da je nađeno rešenje za očuvanje ravnoteže javnih finansija, odnosno da se udeo potrošnje u bruto domaćem proizvodu svede na racionalnu meru. Brine me i to kako i iz kojih sredstava premijer planira da servisira u kriznom periodu dodatno narasli spoljni dug i da paralelno sa tim obezbedi stabilan i održiv budući privredni razvoj. Nejasno mi je i kako planira

da podstakne privredni razvoj zemlje i to limitiranim resursima, kako će se smanjiti potrošnja i to prvenstveno javna, kako će se deo nacionalnog prihoda preusmeriti u investicije i to najviše u one koje obezbeđuju novu proizvodnju robe za izvoz, kako će se obezbediti otvaranje novih radnih mesta, da bi se na taj način obezbedilo prikupljanje sredstava za punjenje budžeta ali za mnogo jeftiniji državni aparat.

Da li smo videli leđa krizi ili je ona još uvek prisutna, nisam siguran, ali znam da u Srbiji nije stvoren novi tržišni ambijent za poslovanje u kome će stranci videti interes za svoje direktne, grinfild investicije. Nije sprovedena reforma javnog sektora, niti su donesena odgovarajuća zakonska rešenja koja bi omogućila dokapitalizaciju javnih i komunalnih preduzeća, odnosno stvaranja javnog privatnog partnerstva. Pored toga, u okviru sistema javnih finansija nije sprovedena reforma obaveznih socijalnih fondova, posebno penzijskog fonda, odnosno nisu stvoreni zakonski preduslovi za razvoj "drugog" stuba osiguranja. Takođe, nisu stvoreni uslovi da se upravljanje u javnim preduzećima profesionalizuje, odnosno da se oslobode dnevno-političkog uticaja, korupcije i zloupotrebe.

Uprkos svemu, veliki optimizam prisutan je u Vladi Republike Srbije, premijer kaže da mu se osmeh na lice počeo vraćati u drugoj polovini godine, naročito u toku ovog meseca, kada su prihodi počeli da premašuju prilive u istom periodu prošle godine. Pored toga, on ističe da će Srbija u narednim godinama morati da ima kontinuirane stope rasta između pet i šest odsto godišnje kako bi se povećao standard građana i uhvatio priključak sa razvijenim zemljama. Te i slične populističke izjave u principu lepo zvuče, jedini problem je u tome što nisu zasnovane na činjenicama, ekonomskim pokazateljima i egzaktnim podacima.

Sreća naša da je ekonomska kriza ipak kratko trajala (bar po rečima premijera), jer su se i za to vreme nagomilali veliki problemi, tako da nas očekuje duži period oporavka, a prema optimističkom scenariju, željenu stopu privrednog rasta od šest posto godišnje Srbija može da dostigne, u najboljem slučaju, tek 2013. godine.



Sreća naša da je ekonomska kriza ipak kratko trajala (bar po rečima premijera), jer su se i za to vreme nagomilali veliki problemi, tako da nas očekuje duži period oporavka, a prema optimističkom scenariju, željenu stopu privrednog rasta od šest posto godišnje Srbija može da dostigne, u najboljem slučaju, tek 2013. godine

jer su se i za to vreme nagomilali veliki problemi, tako da nas očekuje duži period oporavka, a prema optimističkom scenariju, željenu stopu privrednog rasta od šest posto godišnje Srbija može da dostigne, u najboljem slučaju, tek 2013. godine.